

PŘEHLED VÝZKUMŮ

51

Brno 2010

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis *Peer-reviewed journal*

Ročník 51
Volume 51

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Jiří Juchelka, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Bronzové artefakty nalezené v depotech na hradišti „Tabulová hora“
u Klentnice. Srov. studii A. Navrátila. Foto J. Špaček.
*A foto of bronze artifacts found in hoards in the hill fort „Tabulová
hora“ near Klentnice. See the study of A. Navrátil. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Adress

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2010

Copyright ©2010 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

S tím plně koresponduje nález jednoho z nejrozsáhlejších systémů zaniklých úvozových cest v ČR (o šířce kolem 400 m) s více než padesáti relikty úvozů nacházejících se v lesním terénu cca 1 km jihozápadně od lokality. Jedná se o hlavní zemskou komunikaci z Olomouce na Brno, probíhající přes Mostkovice (taktéž s početným systémem úvozů) přímým směrem po úbočích východních svahů a podhůří Dražanské vrchoviny směrem na Pustiměř a dále na Brno. Později, snad v období časného novověku, byl průběh komunikace asi stažen na městečko Brodek u Prostějova, kam páni z Boskovic přenesli v 16. století sídlo panství. To se pravděpodobně vztahovalo i k mýtu s mýtnicí (mýtní dům), které je pro Brodek u Prostějova doloženo od roku 1517 a přinášelo velké zisky až do zestátnění všech soukromých mýt Josefem II. a zřízením erární silnice z Brna do Olomouce (Malý 2001, 87–90).

Pavel Šlězár

Literatura

Malý, J. 2001: *Otaslavice. Historie obce a života obyvatel*. Otaslavice.

Moš, P. 2004: Bronzové depoty na Prostějovsku I. Otaslavice–Homole. *Zpravodaj Muzea Prostějovska v Prostějově* 1–2/2004, 95–100.

Prudká, A. 1998: Středověký hazard. *Štafeta* 29, 50–54.

Šlězár, P. a kol. 2009: Otaslavice–„Homole“. Závěrečná zpráva o nedestruktivním průzkumu fortifikace. Rkp. nálezo- vých zpráv, č. D-784. Uloženo: Fond nálezo- vých zpráv, knihovna NPÚ ÚOP v Olomouci.

Resumé

Otaslavice (Kat. Horní Otaslavice, Bez. Prostějov), „Homole“. Mittelalter. Fortifikation. Vorläufige Forschung.

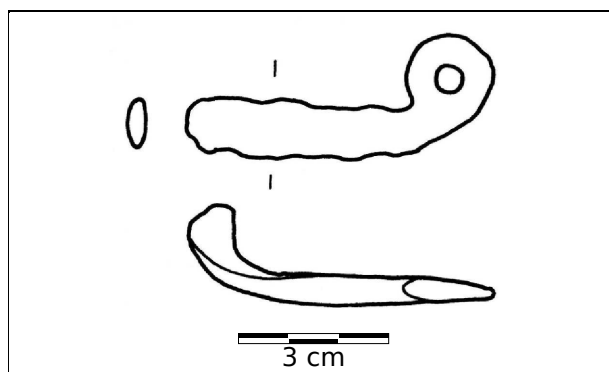
PLUMLOV (OKR. PROSTĚJOV)

Zámecká ulice. Vrcholný středověk, novověk. Fortifikace hradu. Záchranný výzkum.

Na přelomu srpna a září roku 2009 probíhal archeologický dohled související s II. etapou výstavby hloubkové kanalizace ve městě Plumlově.

Lokalitu samotnou (ZM ČR, 1:10 000, list 24-24-11, širší okolí bodu 119:337) můžeme charakterizovat jako součást výrazného skalního suku vystupujícího nad původně inundační pásmo řeky Hloučely, dnes vodní nádrž nesoucí označení jako Podhradský rybník. Nadmořská výška hradního návrší je 330 metrů, námi zachycený příkop pak leží na vrstevnici 314 metrů. Trasa liniového výkopu vedla cca středem stávající místní komunikace v ulici Zámecká, jež směřuje od centra k zámeckému areálu, a tudíž i k bývalému hradnímu návrší středověkého hradu Plumlova (např. Prudká 1995). Ta, podle očekávání, proťala vnější hradní příkop, který však vyplňovaly pouze „stavební sutě“ odpovídající planýrkám v nadloží. Jeho identifikaci umožnilo pouze zahloubení do zvětralín kulmských břidlic, v nichž se zřetelně rýsoval jeho profil, který byl kresebně zdokumentován.

Pavel Fojtík

Obr. 103. Pomezí. Zlomek ostruhy.

Abb. 103. Pomezí. Spornfragment.

Literatura

Prudká, A. 1995: Archeologický výzkum hradu Plumlova. *Zpravodaj Muzea Prostějovska v Prostějově* 1/95, 1–15.

Resumé

Plumlov (Bez. Prostějov), Zámecká Str. Spätmittelalter, Neuzeit. Burg. Rettungsgrabung.

POMEZÍ (OKR. SVITAVY)

„Baldský les“. Vrcholný středověk. Ojedinelý nález. Detektorová prospekce.

Při hledání recentních předmětů s využitím detektoru kovů (XP-Gmaxx) našel v srpnu 2009 jeden z autorů část železné ostruhy, a to v úvozové lesní cestě. Na ZM 1:10 000, list 24-11-05, udávají místo nálezů koordináty Z:J (293,13:294,96) po převedení z GPS. Předmět ležel v hloubce 16 cm, 3 cm ve sterilním podloží pod lesní humusovou vrstvou. Žádné podobné nálezy se v okolí při podrobnějším průzkumu zjistit nepodařilo. Vzhledem k podezření, že se jedná o archeologicky relevantní předmět, byl záhy kontaktován archeolog.

Dochované rameno ostruhy se vyznačuje vývojově pokročilejším kruhovým uchycením (obr. 103). Vzhledem k fragmentárnímu dochování předmětu je možná pouze rámcová datace do 14.–15. stol. Výrazné prohnutí v místě odlomení svědčí o nenáhodnosti tohoto jevu (záměrné odlomení?), proto předmět nelze s jistotou interpretovat jako náhodnou ztrátu v prostoru komunikace, i když poloha v úvozové cestě by takovému předpokladu vyhovovala. Zlomek ostruhy představuje ojedinelý nález z archeologicky prakticky neznámého Poličska na českomoravském pomezí.

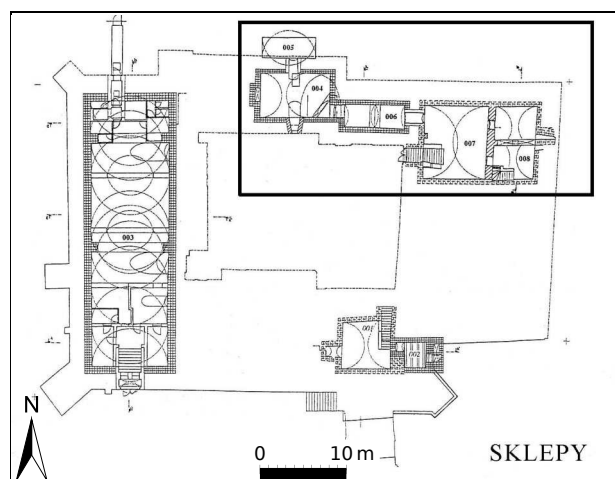
Pavel Halouska, David Vích

Resumé

Pomezí (okr. Svitavy). „Baldský les“ (Wald). Hochmittelalter. Spornfragment. Einzelfund.

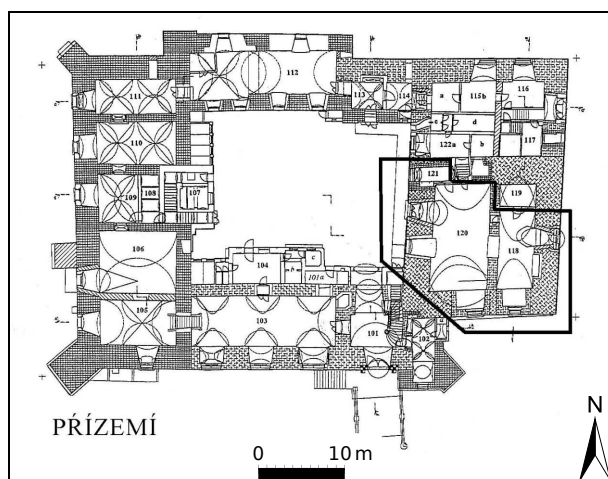
PROSTĚJOV (OKR. PROSTĚJOV)

Pernštýnské náměstí 176, č. p. 242. Novověk. Zámek. Záchranný výzkum.

Obr. 104. Prostějov, Pernštýnské náměstí. Přízemí zámku. Vyznačení plochy výzkumu a sond S1–S3.

Abb. 104. Prostějov, Pernštýnské Platz. Schloss, Erdgeschoss. Grabungsfläche und Suchschnitte S1–S3.

Obr. 105. Prostějov, Pernštýnské náměstí. Sklepy zámku. Vyznačení plochy výzkumu.

Abb. 105. Prostějov, Pernštýnské Platz. Schloss. Kartierung der Grabungsfläche.

Lokalizace: Na výřezu ze státní odvozené mapy 1:10 000 je lokalita vyznačena na listu 24-24-07, Z od s. č. 319 mm; J od s. č. 59 mm.

Ve druhé polovině roku 2009 probíhaly v zámku v Prostějově zemní práce související s plánovanou přestavbou východního křídla na multifunkční výstavní prostory (obr. 104). V první fázi byly sledovány zemní práce v místnostech č. 0118 a 0120. Při snižování podlah do hloubky 0,5 m se narazilo na základy kamenných a cihlových zdí. Pravděpodobně se jedná o základy zděných konstrukcí, které zřejmě souvisí s přestavbami po třicetileté válce.

Dále byly ve sklepních prostorách v severní části (místnosti 004–008) po obvodu hloubeny rýhy a ve dvou sklepních místnostech byla odstraněna podlaha do hloubky 0,4 m (obr. 105). V místnosti č. 007 byla v severozápadním rohu objevena vápenná jáma, která byla druhotně využita pro výhoz odpadu, obecně datovaného do raného novověku. Ve výplni jámy bylo nalezeno množství kachlů z novověkých kamen, keramické zlomky nádob a několik železných předmětů. Mezi nálezy vyniká kachle s reliéfem habsburského orla (obr. 106). Zajímavá situace byla odkryta v místnosti č. 4. Při hloubení rýh se v hloubce 0,35 m podařilo zachytit úroveň starší (původní) podlahy z říčních valounů. Stavebně historický průzkum provedený v roce 2002 ukázal, že se jedná o část z období Jana z Pernštejna (1522–1531) (Borský, Černoušková 2002, 128).

Byly zdokumentovány také tři zjišťovací sondy (první v místnosti 0120, druhá ve východní části zámeckého nádvoří, třetí při východním průčelí; viz tab. 104). První sonda byla umístěna uvnitř zámku a ověřila mocnost obvodového zdiva. Druhou sondou se podařilo odkryt v hloubce 0,38 m od současného terénu severojižně orientované kamenné základové zdivo přizděné na základovou spáru obvodové zdi zámku. Snad se mohlo jednat o pozůstatky opěrného pilíře nebo základ arkádového ochozu.

Obr. 106. Prostějov, Pernštýnské náměstí. Zámek. Kachel s vyobrazením habsburského orla.

Abb. 106. Prostějov, Pernštýnské Platz. Schloss. Die Kachel mit der Abbildung des Habsburgadlers.

V třetí sondě byl dokumentován jednolitý zásyp příkopu do hloubky 2 m od současného terénu.

Při následných pracích, napojování zámku na optický kabel, byl u jeho východní zdi objeven kamenný základ zdi, s největší pravděpodobností městské hradby.

Blanka Veselá

Literatura

Borský, P., Černoušková, D. 2002: Pernštejský zámek v Prostějově (poznámka ke stavebnímu vývoji). *Průzkumy památek IX–1/2002*, 126–135.

Obr. 107. Prostějov, Vodní ulice. Pohled na zkoumanou plochu od východu. *Fig. 107: Prostějov, Vodní Straže. Grabungsfläche von Osten.*

Obr. 108. Prostějov, Vodní ulice. Studna. *Fig. 108: Prostějov, Vodní ulice. Der Brunnen.*

Resumé

Prostějov (Bez. Prostějov), Pernštýnské Platz 176. Schloss. Neuzeit. Rettungsgrabung.

PROSTĚJOV (OKR. PROSTĚJOV)

Vodní ulice. Středověk, novověk. Město. Záchraný výzkum.

Koncem měsíce října byla provedena skrývka na ploše určené ke stavbě Domu zdraví na Vodní ulici v Prostějově. Stavbou dotčené místo se nachází za hranicemi středověkého jádra města, a jak již sám název napovídá, v blízkosti vodoteče, dnes pod komunikací tekoucí mlýnské strouhy (obr. 107). Tyto dvě skutečnosti určovaly charakter někdejšího osídlení. Vedle pozůstatků časně novověké zástavby byly prozkoumány a zdokumentovány zbytky středověkého žlabu (pozůstatek dřevěné stavby nebo hrazení), jímka z konce 16., eventuálně počátku 17. století a blíže nedatovaná kamenná studna (obr. 108). Poměrně velká kolekce keramiky byla získána z jímky (objekt 501), datované do 16. století.

Miroslav Šmíd

Resumé